

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/l. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. Poverjenišvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna številka 1.50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 2.50 od petič vrste. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Razdeli in vladaj!

Če si skušamo razjasniti razvoj vsega našega stanovskega gibanja, posebno še v zadnjih letih, moramo ugotoviti za učiteljsvo dovolj žalostno dejstvo, da ni menda stanu, ki bi bil tako razklan kakor je prav naš. In če se vprašamo, zakaj je razklan, najdemo edini odgovor: zato, ker drugi tako hočejo!

Z drugo besedo, učiteljsvo je igrača v rokah onih, ki ga hočejo imeti na vsak način vpreženega v svoj voz. Glavni vzrok razdvajanja med učiteljsvom je imelo svoj začetak v vrvežu in v borbi političnih strank pri nas.

Načelo »razdeli in vladaj« se ni na nobenem stanu v Sloveniji izvajalo tako dosledno, kakor nad učiteljsvom. Danes so eni skupinje med nami vrgli drobtinico, da se je tepla zanjo, jutri drugi. Kakor dvoje živali smo se trgali med seboj v korist in v zabavo tistega, ki se je z nami poigral. Nismo se trgali za silne dobičke, marveč za ono trohico pravice, ki nam je že itak pripadala po božjih in človeških pravicah, ki pa jo je znal politični lisjak vreči kot sporno kost med nas. Zongler ni bil duhovit, zato pa je bil učitelj toliko kratkoviden, da ni spregledal zlobne igre.

Danes gre skozi naše vrste klic, da je novi kurz organizacije — kurz, ki hoče odtegniti učitelja vsemu nekdanjemu izigravanju — kriv zasledovanju poedinih učiteljev. Posebno glasno vpijejo proti našim članom Slomškarjem, češ, da so povsod favorizirani, da jih favorizira celo vodstvo organizacije same na škodo »naprednih« učiteljev. Še več, z mučeniško gesto hočejo dokazati, kako so Slomškarji zavojevali napredno učiteljsko organizacijo ter ji zdaj svirajo pri obiskurnem plesu, kakor svira kopitonogi Konkordat dolini šentflorjanski.

Iz vsega grla grmi srdito ogorčeni krik. In vendar ni ta krik nič drugega kot nova oblika naše stare sramote, da se je namreč od vnanjih sil ena skupina učiteljsva pustila izigravati proti drugi, včasih za skromno drobtinico, včasih za — načelo, za prepričanje, ki ga je bil Cankar primerjal — obnošenim suknam.

Tega krika se ne bojimo! Ne bojimo se priznati, da imamo med Slomškarji dobre, sposobne delavce, dobre tovariše v naši učiteljski rodbini. Bratje in stanovski tovariši so nam po krvi in po delu, četudi imajo svoj svetovni nazor. Tudi oni imajo dobrobit stanu in šole dobrobit slovenskega ljudstva pred očmi in dokler ga imajo in dokler priznavajo organizacijo kot enoten izraz naših skupnih stremeljenj, zakaj ne bi šli z njimi roko v roki po skupni poti?

Ali je potrebno po poštenem sporazumljenju in obojestranskem spoznanju brezplodnosti medsebojnih bojov, da napredno učiteljsvo Slomškarje smatra kot slabše tovariše od sebe? Ali je potrebno, da bi se učiteljsvo med seboj še sramotilo in poniževalo? Ali je potrebno, da bi se med seboj družabno bojkotiralo in se izogibalo kot garjevin ovcam? Ako so se dobili med enim kruhoborci, ki so se prelevljali, ali ni bilo takih tudi med naprednimi učitelji? Neznačaji so bil na obeh straneh. Toda proti takim ni bila naperjena gonja, taki so jo znali v resnici še najbolj podžigati, da so skrili svojo ničvrédnost.

Zato se ne bojimo dvigati danes glasu proti preteklosti, proti razmeram, ki so vladale med učiteljsvom. Smo v smislu sklenjenega tovarištva za enotnost vsega stanu in predvsem smo odločni nasprotniki tega, da bi se še nadalje ena naša skupina izigravala proti drugi. Ni treba, da bi zaradi tega prodali svoje prepričanje. Naša škoda, škoda vsega slovenskega učiteljsva je bila, če se je to godilo. Naša sramota je bila, če smo se dali speljati na spretno nastavljen limanec ter se puščali rabiti kot orodje prevejanih ljudi, ki učiteljskega stanu niso marali, ki so videli v nas »šomaštre«, be-race, ki so nas smatrali za manj vredne in za podajače pri svojih profitarjskih poslih. Če takih razmer še vedno ni konec povsod, ni kriv nihče drugi kot oni, ki je imel desetletja v rokah ogromno večino slovenskega učiteljsva, ki pa ga ne pusti še sedaj vzgajati k samozavesti in ki ga pomaga slepiti in zavajati po znamenju: Divide et impera! Učiteljsvo, ki se kaj da na svojo neodvisnost, ne bo odpustilo tega zlepa.

Na posledicah starega greha trpimo še danes. Učiteljsvo je postalo polnoletno, tisti pa, ki so vedno smatrali učitelja za strankarskega podajača in za nobeno ceno nečejo priznati kvarnosti tega stališča, menijo, da ga bodo vedno uporabljali in izrabljali po nekdanjih metodah. Ako se danes gode stvari, ki jih vodstvo organizacije ne odobrava in proti katerim je nastopilo, nosijo krivdo oni izmed učiteljsva, ki so skozi desetletja tako postopanje gojili in

ga podpirali. Kdor še danes take metode uvaja, je tudi danes še odgovoren, ako gre do stvari, kakor ne bi smele iti, če jih presojamo s stališča interesov šole in učiteljsva. Te odgovornosti ga obtožujemo, ko se borimo proti zlim posledicam nekdanjega tutorstva nad učiteljsvom.

Odločno smo proti temu, da se na šolskopravnih mestih nastavlja in odstavlja po politični pripadnosti. Če se tudi danes še vedno tako godi, se godi proti volji organizacije, zato odklanjamo za to vsakršno odgovornost. Padla je na nas žalostna dedščina iz časov, ko so učiteljsvo strahovali z ene in druge strani in je učitelj na obeh pomagal tepsti samega sebe. Ako bi že davno bile naše vrste strnjene, bi take stvari ne bile mogoče, kakor je res, da ne bodo razmere boljše vse dotlej, da se učiteljsvo spametuje in z eno edino, močno organizacijo varuje svoje pravice.

Kaj pa načela? Ali nimate več nikakih načel? Čujemo ugovore. Kar se načel tiče, ni odgovor težak! »Načela« so tiste limanice, na katere je spretni ptičar še najlaže in najceneje ujel idealizem slovenskega učitelja. V večini slučajev! Niti drobtinic ni bilo treba, ki bi sicer lovca ne stale mnogo!

Anketa poverjenišva UJU s šolskimi upravitelji ljubljanske oblasti v nujnih šolsko-upravnih zadevah.

(Dalje.)

Odnosaži do šolskih oblasti.

Zaradi odnošajev šol. upr. do šol. oblasti meni tov. referent Štrukelj, da bi bilo v velikem interesu šolstva, če bi imeli pri nastavljanju in premeščanju učiteljev nekoliko besede tudi šolski upravitelji. Včasih so imeli šolski upravitelji v tem oziru vsaj malce vpliva; sedaj pa ga ne vpraša živa duša, če je šola v korist ali ji je v škodo, če se na nji namesti ta in oni učitelj, oziroma se vzame šola kar čez noč tega ali onega učitelja. Kljub vsemu temu pa mora nositi šolski upravitelj vsjo odgovornost za svoj zavod. Če ne drugega, vsaj za nasvet bi se naj vprašalo šolskega upravitelja pri na- in premeščanju učiteljev njegovega zavoda.

Dalje omenja, da se tudi ocenjevalne komisije ne brigajo dosti za mnenje šol. upravitelja. In vendar je in ostane resnica, da pozna učitelja vsehako šolski upravitelj bolj, nego pa ga pozna sreški šolski referent, ki ga vidi v šoli enkrat na leto in še takrat samo na kratak čas. No, in če se mnenja šol. uprav. noče upoštevati, potem pa se naj od njega tudi ne zahteva, da tudi on učitelja hospitira in ocenjuje. Na vsak način bi se morala upoštevati ocena šolskega upravitelja kar se tiče marljivosti, točnosti, vestnosti in vedenja v šoli in izven šole.

Tov. poverjenik Skulj je mnenja, da bi bilo tudi za učitelje mnogo bolje, če bi dobivali mesto števil in lakoničnih redov pravo opisno oceno, iz katere bi se res razvidelo, zakaj je bil ta in oni ocenjen tako in ne drugače; zakaj številke in lakonični redi vodijo zelo radi k ocenam, iz katerih odseva zelo rada masliva pavšalnost.

Dalje omenja tov. referent Štrukelj, da je zelo neumestno, da sprejemajo funkcionarji višjih šolskih oblasti učitelja v informativnih zadevah, ki bi pojasnila nanje dobili učitelji prav lahko doma pri šolskem upravitelju.

Tov. poverjenik Skulj omenja, da je izšla zahteva za omejitve nepotrebnih obiskov že iz poverjenišva UJU v Ljubljani samega. Funkcionarji višjih šolskih oblasti bi naj vsakega, ki se ne izkaže z dovoljenjem šol. upravitelja, oziroma sreskega šolskega referenta, odslavili in ga napotili na pravo pot, t. j. k šolskemu upravitelju, oziroma sreskemu šolskemu referentu. V tem oziru bo treba še mnogo vzgoje; napaka v tem oziru nam je prešla že tako v kri in meso, da jo bo v mnogih slučajih morda komaj odpraviti z eksemplarnimi sredstvi kot jih je tu in tam uporabljal g. dr. Poljanec. Se dobe med nami ljudje, ki se ne strahajo niti denunciacij, če se jim vidi, da bodo potom teh dosegli svoj namen; in take ljudi je treba imeti ob priliki takih in podobnih posetov v evidenci, da se ne bodo mogli naknadno izgovarjati, da niso bili takrat in takrat tu in tam. Vsak organiziran član UJU naj se v potrebi zateče k organizaciji in uveren naj bo, da mu bo ona izposlovala na pristojnem mestu to kar on zahteva; seveda, če je njegova zahteva upravičena in če ji je ustrežaj sploh mogoče.

Dalje poroča tov. referent Štrukelj, da štiti šolske oblasti šolske upravitelje vse premalo in zaradi tega ni čudež, da pada njihov ugled od dne do dne niže in niže. Rast in procvit šole ni stvar kolegialnosti v onem pomenu besede, da šolski upravitelj ne sme izreči svojega nezadovoljstva nad neuspeli tega in onega že zaradi same ljube kolegialnosti. Neumestno je tudi, da se od strani sreske šolske oblasti zahteva, da naj šolski upravitelji okrožnice — prepisujejo, ko spada vendar vse to v delokrog prosvetnega oddelka pri sreskem poglavarstvu in so za taka dela tam posebne moči na razpolago. Ker pa dobimo takih in podobnih stvari včasih od višjih šolskih oblasti, so tu in tam izdelane tako slabo, da jih včasih niti prečitati ni moči.

Tov. poverjenik Skulj pojasni, da se morda to tu in tam res dogaja, ali on ve iz lastne izkušnje, da temu niso toliko krivi sreski poglavarji, nego pa nedostatek sredstev za nabavo razmnožilnega materiala.

Tov. Jevnikar je mnenja, da bi se dalo takim in podobnim nedostatom od pomoči na ta način, da bi se vse tozadevno delo opravilo že

Z načeli ki niso bila stanovska, so nas krivili, z načeli brez vsebine, z načeli, ki so nas odtujevala poklicnemu delu, z načeli, ki so nas odtujevala narodu.

Zato pustimo raje načela, ki nimajo telnih interesov s stanom in šolo, ker bo te stvari učiteljsvo samo med seboj uredilo, kakor bo uredilo tudi vse, kar zadeva ves stan. Mislimo, da ima to pravico, saj se v nikak drug stan toliko ne vmešujejo nepoklicani da bi se mu ponujali kot varuhi in prijatelji.

Proti geslu »Divide et impera!« mora imeti učiteljsvo svoje stališče, da se razdvajati ne pusti in da svoja življenska vprašanja samo rešuje in ureja. Dokler se toliko ne bo iztržnilo, dokler bo samo pomagalo plesti bič, ki ga tepe, se nam vremena ne bodo zjasnila.

Tovariši hočemo biti, tovariši, ki se zaradi drugačnega političnega prepričanja ne bomo pustili več napadati in izigravati drug proti drugemu.

Samo to stališče vodi k stanovski slogi vsega učiteljsva in more dvigniti naš stan, šolo in narod. Kdor podpihuje razcep, ta ne služi stanu, ampak je v službi — drugih...

Tov. ga. Polák-Kraševčeva meni, da bi se dalo v tem oziru od pomoči marsikaj že s tem, če bi smeli učenci iz osnovnih šol vstopati v meščanske in srednje šole že te dni, ko so dovršili 5. šolsko leto z dobrim uspehom; zakaj le v tem slučaju bi osnovna šola lahko garantirala za svoje delo in bi to garancijo lahko potrdila tudi z »Obiskovalnim izpričevalom«, ki bi se naj jih uvedlo iznova. Dokler pa se pušča v tem oziru roditeljem prosta pot že iz 4. šolskega leta, mora osnovna šola odklanjati vsako odgovornost za nadaljnji uspeh in s tem odklanja ona tudi neupravičene pritožbe srednjih in meščanskih šol, da ne da učencem zadoščne podlage za njihov nadaljnji študij. Merodajni faktorji naj dajo osnovni šoli časa za popoln razmah, in uverjena sem, da bodo take in tozadevne tožbe kmalu potihlele.

Po končani debati da tov. poverjenik Skulj predloge v zadevi veljave 8. razr. osnov. šol, odpuštnice meščanskih šol, omalovaževanja osnovne šole, odslavitve dijakov iz srednje šole, dovršenega 5. šolskega leta in obiskovalnih izpričeval na glasovanje. Vsi tozadevni predlogi so bili soglasno sprejeti.

(Se nadaljuje.)

Splošne vesti.

UGOTOVITVE V ZADEVI UČITELJSKE TISKARNE.

Da ne bo v zadevi Učiteljske tiskarne nepotrebnega pisarjenja in pojasnjevanja, se nam zdi potrebno že sedaj ugotoviti ves potek prizadevanja organizacije, da postanejo vsi organizirani učitelji tudi zadržniki in lastniki tega gospodarskega zavoda in da bi služilo to podjetje izključno v dobro učiteljsva in njega organizaciji.

Učiteljsvo, organizirano v UJU, je izrazilo željo in zahtevo, da deluj poverjenišvo na to, da bodo vsi organizirani člani lahko pristopili kot zadržniki k temu gospodarskemu podjetju in tako podprli njegovo gospodarsko in moralno moč v dobro vsega učiteljsva. V doseglo možnosti pristopa so izrazili željo, naj se visoki deleži znižajo na tako višino, da bi jih zmoglo vse učiteljsvo. Znižanjem deleža n. pr. na 100 Din in s pristopom okrog 3000 zadržnikov, bi bila dosežena jačja gospodarska pozicija, kaj šele moralna.

Na vse to smo opozarjali vodstvo tiskarne in njene predstavnike.

Med tem so sprejeli več novih zadržnikov učiteljev, ki so izstopili iz vrst naše učit. organizacije. To nam je bil jasen mig, da ne žele našega sodelovanja — udejstvovanja vsega učiteljsva.

Pred običnim zborom smo poskusili na posebnem sestanku, na katerem so bili odgovorni zastopniki tiskarne in zastopniki poverjenišva, doseči sporazum, na podlagi katerega bi bila izvoljena dva zastopnika organizacije v načelstvo in dva v nadzorstvo. Zastopniki tiskarne na to niso pristali. Poskusili smo še enkrat s predsednikom tiskarne. Na podlagi tega razgovora je poslal ta posebno okrožnico vsem zadržnikom in jih povabil na občni zbor, ako pa bi ne mogli priti, naj pošljejo njemu pooblastila. Kako je izpadla ta akcija, nam ni znano, ker nismo dobili o tem nikakega pojasnila. Prišli smo na občni zbor. Tu smo se vzdržali vsake kritike in nastopa, ki bi mogel položaj še poslabšati. Na predlog tov. Gnusa smo ponovno pokazali pravilnost in pristali na to, da se zopet izvolita dva izzrebana člana upravnega sveta z dodatkom, da se na prvi seji kooptira naš zadržnik Rado Grum, mesto bolnega člana upravnega sveta Ivana Bernota. Sklep je bil sprejet od naše strani soglasno, od nasprotnih z vsemi proti dvema glasovoma.

Ker je prišel na prvo sejo upravnega sveta prej bolni in leto dni iz tiskarne odsotni upravni svetnik Bernot, se kooptacija ni izvršila. Ko je pozneje odstopil upravni svetnik Luka Jelenc in je bilo eno mesto prazno se kooptacija zopet ni izvršila.

Upravni svetnik tov. Anton Gnus je ponovno zahteval izvršitev sklepa občnega zbora, a ker tega ni mogel doseči — je odložil tudi on čast večletnega upravnega svetnika. S tem je bilo praznih dvoje upravnih mest. Niti na eno ali drugo niso kooptirali na občnem zboru soglasno (razen dveh glasov) izbranega zadržnika Rado Gruma, ampak so kooptirali dva povsem druga zadržnika (Ambrožič in Kosca).

Ko smo po občnem zboru uvideli naš položaj in stanje zadruge, smo storili vse, da pritegnemo čim več učiteljev v zadruge, delali smo intenzivno na tem, da vključ do ločenem visokem deležu pridobimo s časom vse učitelje v zadruge.

Priglasili smo 113 novih zadržnikov učiteljev in disponirali s potrebnim denarjem. Na sledeči seji načelstva in nadzorstva je prišla zadeva v razpravo, sprejem pregledanih članov je bil preložen na eno prihodnjih sej, brez motiviranja o vzroku odloga.

Na seji širjega sveta dne 2. oktobra 1927 je bil na podlagi delegacijskega sklepa sprejet soglasen sklep, da ako ne sprejme

Velika pogreška v vzgojnem oziru je tudi to, da učenec srednje šole, ko ga le-ta odslavi, po več mesecev ne hodi nikamor v šolo, ker v zmislu znanega odloka ne more biti učenec dveh zavodov hkrati. Ali ga srednja šola tem potom ne izroči čestit? — Višja šolska oblast naj bi o tem razmišljala!

tiskarna do 31. oktobra t. l. vseh priglasišenih učiteljev v zadrugo, se poverjeništvu izseli iz tiskarne. Naš sklep, da morajo biti prej ali slej vsi učitelji zadružniki, je ostal neomajen, zato smo dalje nabirali zadružnike in smo predložili ponovno še 59 pristopnih izjav.

Na naslednji seji upravnega sveta in nadzorstva Učiteljske tiskarne zopet niso sprejeli v zadrugo priglasišenih 172 članov, ampak sklenili odlog z naročilom, da dva člana pregledata predložene pristopne izjave. Dopolni o tem sklepu smo objavili do besedno v 16. številki »Učit. Tovarisa«.

Na ta sklep in na posebne ozire na tov. Gnusa smo imeli z njim še poseben razgovor. Istotako se je razgovarjal tega dne tov. Gnus s predsednikom Učiteljske tiskarne in mu je pojasnil svoj položaj in naše stališče z ozirom na sklepe delegacije in širjega sosveta, na katere smo vezani in jih nismo upravičeni izpreminjati.

Pristali pa smo z ozirom na zadevne razgovore, da prelozimo izvršitev sklepa seje širjega sosveta z dne 2. oktobra 1927 še do srede dne 9. t. m. proti naknadni odločitvi širjega sosveta.

Na nujno sklicani seji načelstva in nadzorstva Učiteljske tiskarne dne 7. novembra t. l. zopet ni prišlo do sprejetja priglasišenih članov. Poverjeništvu je prejelo dopis, da sta se na tej seji tiskarne navzoča člana upravnega sveta vzdržala glasovanja o sprejemu prijaviteljev, sklenili so, da se skliče izredni občni zbor tiskarne, ter da mora poverjeništvu izstaviti biano memo za dolg starega poverjeništvu pri tiskarni okrog 300.000 Din. O odgovoru poverjeništvu bodo obveščeni predsedniki društev na seji širjega sosveta 27. t. m. v Celju.

To so gola dejstva in jasna slika cele zadeve. Tovariši naj si napravijo sami sodbo.

Javno pa vprašamo:

1. Ali smo hoteli s tem, da smo delovali na to, da se je priglasilo za zadružnike 172 članov, učiteljev in učiteljic Učiteljski tiskarni koristiti ali škoditi, v nje dobro, ali slabo?

2. Ali so priglasišeni učitelji, ki neoporečno vrše svoje službene dolžnosti in so moralno kakor gospodarsko neoprečni vredni, da se jih sprejme v zadrugo, ki nosi ime »Učiteljska« — ali ne? Ako ne, kaj se jim pove zaradi česa so nevedni sprejema?

3. Ali je naše delovanje, ki je smerilo na to, da združijo z zadrugo »Učiteljska tiskarna« čim prej vse učiteljske, isti v škodo ali korist?

4. Ali je naše postopanje v skladu z revizijskim poročilom zadružnega revizorja, ali mu nasprotuje?

5. Ali bi tiskarna lepše prosovala ko bi imela do 3000 zadružnikov in odjemalcev, ali je zanjo boljše, ako jih ima le 176?

6. Ali bi bil gospodarski program, ki ga ima poverjeništvu, za zadrugo koristen ali škodljiv?

Na podlagi teh vprašanj in dejstev, je za našo organizacijo stališče jasno.

— **Predsednike okrajnih učiteljskih društev pozivamo**, da se zanesljivo udeležijo seje širjega sosveta v Celju, dne 27. t. m., ker so časi resni in imamo obravnavati važne zadeve.

— **Tudi naprednih tovarišev iz UJU se branijo tovariši okrog Učiteljske tiskarne.** In drugi? Ali niso vsi stanovski tovariši in učitelji? Ali je to pravo tovarištvo?

— **Ogromna večina članov pov. UJU** pripada isti politični stranki, kakor oni tovariši, ki so izstopili iz UJU. Člani, ki so ostali v UJU niso zatajili svojega političnega prepričanja, izrekli so se samo za tovariško delovanje vsega učiteljskega v stanovski organizaciji. In zaradi tega nastopajo sedaj izstopivši tovariši proti njim, kot proti političnim somišljenikom druge vrste in kakor bi ne bili več niti njihovi stanovski tovariši. Ali smo res dvojne vrste tovarišev pri skupnih stanovskih vprašanjih, ki nas enako bole vse?

— **Kaj koristijo tovariši izven UJU** svoji stranki? S tem, če osebno napadajo tovariše, svoje politične somišljenike v UJU, prav nič. S tem, da smatrajo sebe za patenski napredne, člani UJU pa za manj napredne, pa še manj! Resnega naprednega tovariša, z globokim prepričanjem to prav nič ne boli. Danes je istina, da se je ogromna večina naprednega učiteljskega izrekla za tovariško delovanje vsega učiteljskega brez ozira na politično prepričanje, v skupni stanovski organizaciji. Ogromna večina naprednega učiteljskega je ostala v UJU in se zaveda, da s tem ni izdala ne svojega političnega prepričanja, ne svoje naprednosti.

— **Potem so tudi sodnijska, profesorska in druge organizacije klerikalne**, ker imajo vse tudi člane klerikalne stanke organizirane v svoji organizaciji. In vendar se nihče ne spodtiče nad temi, niti »Jutro«, niti »Slovenski Narod«, kakor sta se nad UJU, zaradi zadnjih disciplinskih volitev učiteljskega. Dobro vemo, da se mora pri takih stvareh strankarstvo jenjati. Celo novinarji, ki se bijejo po listih najbolj ljuto, sede pri takih stanovskih zadevah v eni organizaciji skupno za isto mizo in se ne ozirajo več na strankarsko pripadnost pri stanovskih zadevah. Le osnovnošolski učitelji bi se morali pripraviti izven stanovske organizacije in v organizaciji zaradi političnega prepričanja, kakor bi ne imeli prav nikakega skupnega dela in skupnih težnj.

— **Pravi humbug uganjajo z zadnjimi disciplinskimi volitvami**, ki naj bi bile pristni barometer politične naprednosti. Saj vendar ne gre za to, da bi v disciplinskem sodišču sodili po politični pripadnosti. UJU je postavilo lastne kandidate le za to,

ker ima za enkrat le od njih zagotovilo, da se ne bodo ozirali na politično pripadnost pri tako eminentno strogo stanovski zadevi. Ve pa tudi, da taki tovariši, ki dele učiteljskega še vedno po politični pripadnosti, ne spadajo na taka resna mesta. Kakor imamo poročila, je vladal pri volitvah precejšen pritisk od nasprotne strani in ima posebno mlajše učiteljske obzire do svojih upraviteljev. Zato taki — »uspehi! Članov nimajo niti polovico od tega števila. 292 je bilo razcepljenih glasov v škodo UJU. Kakor rečeno disciplinsko sodišče je resna stanovska zadeva, kjer se mora strankarstvo jenjati in tudi učitelji, ki se še vedno dele pri stanovskih stvareh po političnem kriteriju, ne spadajo v disciplinsko sodišče.

— **Tudi nadzorniki**, ki se opredeljujejo v izrazito strankarsko »stanovske« organizacije, ne spadajo na svoj odgovorni položaj, s katerega je treba biti enako objektivni napram vsemu učiteljskemu. Nadzornik ne sme izzivalno kazati, da deli učiteljsko po političnem prepričanju in ga torej tudi presoja po političnem prepričanju. Z nadzorniškega položaja je treba biti enako objektivni napram vsemu učiteljskemu. UJU hoče, da zavlada pravo tovarištvo med vsem učiteljskim in da deluje vse učiteljsko pri stanovskem in poklicnem delu skupno. Le s tega stališča je presojati stanovske tovariše, po stanovski zavednosti in poklicnem delu ne pa po politični pripadnosti. Do nadzornika, ki se ostenativno opredeljuje v strankarske »stanovske« organizacije, ne more imeti učiteljsko potrebnega zaupanja in je tako razmerje v škodo šolstva.

— **Člani bivše Slomškove zveze so ob vstopu v UJU pristali na to** da se pri stanovskem delu ne bodo več ozirali in borili proti stanovskim tovarišem drugega političnega prepričanja. Zavežajo se, da bodo skupno delali za interese našega stanu in poklica S tem so izpadli vsi stanovski boji, ki so izvirali iz politične pripadnosti. Izrekli so se, da bodo skupno z drugimi tovariši nastopali proti krivicam. Priznali so, da pustijo vsakomur svoje politično prepričanje in ga ne bodo zaradi tega napadali. S tem je postal popolnoma nov položaj za naš stan. Ogromna večina naprednega učiteljskega v UJU se je izrekla za tovariško delovanje vsega učiteljskega, brez ozira na politično prepričanje, v skupni stanovski organizaciji. Naj bi na to pristali tudi tovariši, ki so izstopili iz UJU ter se tega tudi držali, pa bi zavladalo najlepše tovarištvo med učiteljskim. Dokler pa le osebno napadajo svoje sotovariše in gledajo le na to, kako bi jih bolj na osebni časti oblatili, in dokler bodo delili svoje stanovske tovariše le po političnem prepričanju, ni mogoče z njimi govoriti.

— **V UJU danes ne poznamo nobenih Slomškarjev in ne različnih vrednih članov** po raznih političnih prepričanjih, ampak le enakovredne člane, ki jih presojamo pri imenovanjih na razna mesta le po njih sposobnosti za ta mesta, po dobrem tovarištvu, po stanovski zavednosti in če bodo delali v skladu s smernicami, ki jih je zavzela večina učiteljskega. To je pošten kriterij, ne pa politično strankarstvo!

— **Da so »Slomškarji« v oblastnem šolskem odboru**, to tako radi izigravajo izstopivši tovariši. Imenovana sta bila kot najstarejša upravitelja. Sicer sta pa tako tov. Šlapčak, kakor ga. Kleinmajer-Sadarjeva oba člana UJU. Reči moramo, da zastopata vedno interese stanu in sta v stiku z organizacijo. Učiteljsko se ne more pritožiti, da se ne zavzemata vselej za stanovske in šolske interese. Tudi mariborska člana oblastnega šolskega odbora sta oba člana UJU in se zavzemata za interese stanu in šole, kakor to izraža učiteljsko potom svoje organizacije. Pritožbe so torej neopravičene!

— **Tožbe tako radi očitajo nasprotni tovariši vodstvu poverjeništvu.** Naj jih spomnimo na tožbe Matko-Jelenc-Borštnik, Gangl-Štefe in na onega »tovariša«, ki je nesel od enega leta vse številke »Učiteljskega Tovarisa« odvetniku, naj kaj poišče, da bodo izstopivši tovariši — tožili...

— **Nasprotni tovariši očitajo vodstvu poverjeništvu**, da se ne poslužuje organizacija razsodišča, ampak se poslužuje tožb in sodišča. To ni res! Opozorimo naj samo na spomenico sedmorce izstopivših tovarišev, ki jo je poslala Izvršnemu odboru UJU v Beograd, s katero je grdo črnila člane poverjeništvu. Vodstvo organizacije je vsakega člana posebej pod št. 146 od 3. septembra 1926 pozvalo s povratnim receptisom, naj lojalno in tovariško mirno popravijo storjeno krivico. Dali pa niso poverjeništvu niti odgovora. Ali je mogoče potem mirno pred razsodiščem poravnati spore? Žaliti bi ne bilo treba in osebne časti ne kratiti, pa bi ne bilo tožb. Ali naj ponatisnemo izjavo sedmorce, iz katere bo razvidno, da tožbe niso brez podlage?

— **Intervencija Izvršnega odbora UJU pri g. ministru prosvete dr. Kumanudiju.** Izvršni odbor UJU je interveniral pri gosp. ministru prosvete v zadevi disciplinskih preiskav, ki jih je zahteval g. minister proti predsednikom društev, ki so preostro protestirali proti izmenjavi referenta Pavla Flerèta. G. minister ni odstopil od svoje odločbe in pridejo zadeve pred oblastno učiteljsko disciplinsko sodišče. Vendar že danes izjavljamo, da protesti niso imeli prav nikakega značaja in ne namena kakšne demonstracije, temveč so imeli zgolj namen dokumentirati občo željo učiteljskega, da ostane sedanji osnovnošolski referent Pavle Flerè na svojem mestu ter podpreti resolucijo širjega sosveta z dne 2. oktobra t. l., ki jo je poverjeništvu predložilo g. ministru. — **Zadeva pride na dnevni red seje širjega sosveta v Celju, v nedeljo 27. novembra t. l.**

— **Nekateri sreski poglavarji** so pridržali preiskavo proti predsednikom društev sebi, češ, da gre tu za prestopke društvenega zakona.

— **V zadevi referenta tov. Flerèta** je interveniral Izvršni odbor UJU pri g. ministru prosvete dr. Kumanudiju, ki je izjavil, da ostane tov. Flerè v ministru, z ozirom na zadevo protestnih brzojavk pa ne more pristati na to, da ostane v oddelku za Slovenijo.

— **Politično izrabljanje učiteljskih disciplinskih volitev.** V tej zadevi so se oglašili vsi trije ljubljanski dnevniki ter dali zadevi strankarsko politično lice. Prvi je naslikal zadevo tako, kakor bi vse učiteljsko res že uskočilo v drugi politični tabor, drugi je naslikal tako, kakor bi bila organizacija pod komando manjšine in tretji si je nadel pavje perje ter je izrazil za člane UJU oddane, razcepljene glasove (292) prišel strankarsko orijentirani skupini učiteljskega ter napravil storijo »za UJU« in »proti UJU«. Resne tovarišice in prevdarni tovariši ne bodo nasledili na tako pretvorjene statistične podatke. Z lažnimi podatki bo tudi muzike med učiteljskim kmalu konec.

— **Umrli je tov. Gregor Poljanec**, ki je živel v Mariboru kot upokojenec. Nazadnje je služboval kot šolski upravitelj v Črešnjecju pri Slov. Bistrici. Bil je vzoren učitelj in neumoren naroden delavec. Zadnja leta je skoro popolnoma ohromel. Kljub temu pa je zahajal, kadar je količkaj mogel, k mesečnim sestankom upokojenega učiteljskega. Še na smrtni postelji se je spomnil »Učit. doma« v Mariboru ter mu volil manjši znesek. Pokopali so ga v ponedeljek 14. t. m. Naj počiva v miru, mi pa ga ohranimo v spominu!

— **Večji razpis izpraznjenih mest** se pripravlja v mariborski oblasti in bo objavljen meseca decembra.

— **Naturalna stanovanja učiteljskega** bodo v kratkem cenili v mariborski oblasti, da mu bodo krajsali stanarino. Kaj bodo k temu rekli krajni šolski odbori, ker so šole njihova, ne pa državna last? Šolski upravitelji vendar nimajo prostega stanovanja, ampak ga odslužijo s tem, da oskrbujejo šolsko poslopje. Če pojde tako naprej, bomo kmalu imeli po vseh šolah upravitelje nastavljeni po § 71. Saj ne bodo hoteli nihče več prositi.

— **Kontraktualnemu učiteljskemu.** Odbor za kontraktualce pri Pov. UJU je poslal novo spomenico na odločilne faktorje v Beogradu, da bi se že rešile številne prošnje za državljanstvo. Ker odbor nima podatkov o vseh prizadetih, a jih neobhodno potrebuje za nadaljnje korake, poziva ponovno vse, ki poverjeništvu UJU — Ljubljana niso javili, da so prosili za državljanstvo, naj to store takoj. — **Pozivamo kontraktualno učiteljsko tudi**, da vložijo prošnje za sedaj razpisana mesta v definitivno namestitvev. Poverjeništvu bo napravilo potrebno, da se te prošnje sprejmejo na prosvetnih oddelkih ter se drže v evidenci za slučaj pravčasne dosege državljanstva. Podatke razpisanih mest in radi formalnosti pri vlogi dobi vsak v »Uradnem listu« (pri šolskem upraviteljskemu). Prošnje je vložiti do 31. novembra t. l.

— **Strici.** V 15. številki »Učit. Tovarisa« smo prinesli pod gornjim naslovom članek, ki je v sled napačnega predpostavljanja vzbudil tuintam odpor in kritiko. Ugotavljamo, da je članek došel k nam preko meje od tovariša, ki globoko v Piemontu okuša vse sladkosti fašistovskega režima. Kljub tveganju, da bi se mogel članek nepravilno tolmačiti, nismo mogli odreči v listu prostora svojem agilnemu sodruidniku preko meje. Kdor pozna kriterij, ki vodi sedaj naše odločujoče činitelje pri nameščanju težko preizkušanih tovarišev iz Italije bo lahko razumel, da pomenja tak lic obupen poizkus, zabraniti vsako postopanje, ki bi moglo demoralizirajoče vplivati na tamkajšnje učiteljsko. Ker vemo razen tega, da odobravajo to stališče najboljši naših primorskih tovarišev tostran in onostran meje, nismo mogli odreči jim te drobtinice moralne podpore.

— **Razširjenje šol in pomanjkanje učiteljskega v mariborski oblasti.** Ako moj članek v 12. številki »Učit. Tov.« ni dosegel drugega, kakor da je izzval javno kritiko učit. društva Sv. Lenart, sem že s tem dejstvom docela zadovoljen. Zakaj pri nas je že prišlo v navado, da se zasebno mnogo govori in zabavlja, a v javnosti in časopisu pa se molči, kakor da bi bilo vse v najlepšem redu in mi vsi najbolj zadovoljni. Po tolikem razširjenju šol in po tako številnih nastavitvah se ni zganil nihče, dokler se nisem oglašil sam in podal splošno sliko. Da se pri tem nisem mogel ozirati na podrobnosti posameznih okrajev, je umljivo. Pribil sem predvsem dejstvo, da je bilo letošnje šolsko leto po večletnem presledku prvo, ko ni bilo začetkoma učiteljskega na razpoložljivo. Prejšnja leta pa je bilo mnogo učiteljskega dalj časa brez posla, prejemalo je plačo (kar je čisto prav), a razredi so samevali prazni. Mislim, da to dejstvo že samo kaže, da so se vsaj v tem oziru razmere izboljšale. Korak k napredku znači tudi to, da so nastavili vse abiturijente(inje) že začetkom septembra, ne pa šele v novembru in decembru, kakor je bila to navada zadnjih let in kakor se godi deloma še letos v ljubljanski oblasti. Kdor ima vpogled in ve, kako so prejšnja leta naši najmlajši tovariši(ice) čakali mesece in mesece v negotovosti in tudi v socialnem pomanjkanju, ta ve ceniti letošnjo »maglico«, ki je vsekakor koristna tudi za šolo. Zato sem posebno povdnil, »da letos vsaj tega nereda ni bilo.« Že iz tega je razvidno, da so se pa storile druge napake, na katere sem tudi pokazal, kolikor se more pokazati v splošni sliki. Naša prosvetna

uprava je vsekako storila napako, da je preveč forsirala otvoritev novih paralelek in da je na te paralele nameščala učiteljsko v taki meri, da ga je naposled zmanjkalo celo za stare razrede in pa za tiste kraje in šole, kjer je potreba očitno zelo velika in nujna. K temu pa jo je zavedel na eni strani pritisk od zgoraj, na drugi pa ljubljanska prosvetna uprava, ki je končno poslala komaj polovico obljubljenega učiteljskega. To se mašuje že sedaj, ko manjka kakih 50 učnih oseb, čeprav še služijo 35-letniki in ni doba dopustov še na višku. Da je pri tem najhujše prizadet nadzorovalni okoliš Maribor levi (ne desni, kakor je bilo zadnjič pomotoma omenjeno) breg s Sv. Lenartom, to je v vsak način žalostno dejstvo, ki je po vsej pravici izzvalo ogroženje učiteljskega lenarškega okraja. Saj je skoraj polovica praznih razredov vse oblasti ravno v tem nadzorovalnem okolišu. Temu mora priti prosvetna uprava na vsak način v okom. Zakaj, če že obstoja pomanjkanje učiteljskega, naj bode to pomanjkanje sorazmerno razdeljeno na vso oblast, ne pa da se osredotoči na par okrajev. Imenoma bi lahko navedel kraje, kjer potreba po novi paralelki nikakor ni bila tako občutna, da bi morale zaradi njih trpeti druge šole. In vendar se to godi. Povdram pa je še enkrat, da naše šolstvo ni bilo na tako nizki stopnji, da bi bilo potreba takorekoč kar čez noč otvoriti kakih 150 novih razredov. Bojim se, da se bode to forsiranje marsikje maščevalo pozneje še bolj občutno, kakor se maščuje že sedaj, ko imamo razrede (pa čisto še teh ni!), a ne učiteljskega. Hren.

— **Prirodne sile in njihova uporaba.** Spisal Pavel Flerè. Prosvetno ministrstvo je odobrilo gornjo knjigo pod O. P. broj 62.950 z dne 29. septembra 1927. Uporabljati se sme kot pomožna knjiga na višji stopnji osnovnih šol s slovenskim učnim jezikom.

— **Vsem tov., ki so poslali izpremembe k uredbi o oblastnih in krajevnih šolskih odborih** sporočamo, da smo oddali vse predloge »šolsko upravnemu odboru« pri poverjeništvu, ki izdeluje izpreminjavalne predloge k uredbi o obl. in kraj. šol. Odsek deluje sedaj permanentno. Opozarjamo na stališče ankete v tem pogledu, ki smo ga objavili v zadnji številki. Predlogi od tovarišev, ki imajo prakso v zadevi, so dobro došli.

— **Priporočilo.** Cenj. člane in šolska vodstva opozarjamo na današnji inserat tvrdke IGN, VOK, Ljubljana, katera ima splošno znano najboljše šivalne stroje v zaglogi po ugodnih cenah in plačilnih pogojih. Več v inseratu.

ZIKA JE SAMO ENA!

Če hočete piti res dobro in ne predrago kavo, zahtevajte izrecno ŽIKO. Pazite na to ime radi številnih ponaredb!

Razpisi služb.

— **Razpisi stanih učiteljskih služb na osnovnih šolah ljubljanske oblasti.* I. Srez Brežice:** Artič 1 m.; Bizelsko 1 m. + 2 ž.; Blanca 1 ž.; Brežice 1 m.; Dobova 1 ž.; Globoko 1 m.; Kapele 1 m.; Orešje 1 m. up.; Pišce 1 ž.; Planina 1 ž.; Podgorje 1 m. up.; Rajhenburg 1 m.; Senovo 1 m. + 1 ž.; Sevnica 3 m.; Sromlje 1 m. + 1 ž.; Zabuškovec 1 ž.; Zdole 1 ž. II. Srez Črnomelj: Adlešiči 1 ž.; Čeplje 1 m. ali ž. upr.; Črnomelj 2 m.; prednost imajo učitelji, ki so usposobljeni za poučevanje na obrtnih ali kmetijskih nadaljevalnih šolah; Doblje 1 ž.; Dragatuš 1 m. + 1 ž.; Drašiči 1 ž.; Griblje 1 ž.; Metlika 2 m. (glej opazko Črnomelj); Preloka 1 m. up. + 1 ž.; Planina 1 m. ali ž. up.; Rožni dol 1 m. up.; Radenci 1 m. ali ž. up.; Semič 1 m.; Sinji vrh 1 m. ali ž. up. + 1 ž.; Stara lipa 1 m. ali ž. up.; Stari trg 1 m. up. + 1 m. + 1 ž.; Suhor 1 m.; Strekljavec 1 m. + 1 ž.; Talčji vrh 1 ž.; Tribučje 1 m. ali ž. up.; Vinica 1 m.; Zagodac 1 m. ali ž. up.; Radenci 1 m. ali ž. up.; Semič 1 m.; Sinji vrh 1 m. ali ž. up. + 1 ž.; Stara lipa 1 m. ali ž. up.; Stari trg 1 m. up. + 1 m. + 1 ž.; Suhor 1 m.; Strekljavec 1 m. + 1 ž.; Talčji vrh 1 ž.; Tribučje 1 m. ali ž. up.; Vinica 1 m.; Zagodac 1 m. ali ž. up. III. Srez Kamnik: Blagovica 1 m. up.; Brdo 1 m. + 1 ž.; Komenda 1 m.; Moravce 2 m.; Sent Ožbal 1 m. ali ž. up.; Peče 1 m. ali ž. up.; Rove 1 m. ali ž. up.; Tunjice 1 m. up. + 1 ž.; Vrhpolje 1 m. up. + 1 ž.; Vodice 1 m.; Zalog pri Komendi 1 m. ali ž. up. IV. Srez Kastav: Kastav 1 m. + 2 ž.; Sv. Matej 2 ž.; Srdoče 1 m. up.; Marčelji 1 m. ali ž. up.; Saršeni 1 m. up.; Studeni 1 m. ali ž. up.; Rečina 1 m. up.; za vsa mesta v Kastavskem srezu pridejo v poštev kompetenti, ki so usposobljeni za poučevanje v srbo-hrvatskem učnem jeziku. V. Srez Kočevje: Banjloka 1 m. up. + 1 m. + 1 ž. (oziroma 2 ž.); Borovec 1 m. up.; Briga 1 m. ali ž. up.; Dobropole 3 m. + 1 ž.; Dolenja vas 1 m. upravitelj + 1 m.; Draga m. upravitelj + 1 ž.; Grčarice 1 m. ali ž. up.; Karlovača 1 ž.; Kočevje 4 m. (Prednost imajo učitelji, ki so izpraznjeni za poučevanje na obrtnih nadaljevalnih šolah); Kočevska reka 1 ž.; Kostel 1 m. ali ž. up.; Kuželj 1 m. up.; Loški potok 4 m. + 3 ž.; Mohorji 1 m. ali ž. up.; Krnava peč 1 m. ali ž. up.; Mozeli 1 m. ali ž.; Nemška loka 1 m. ali ž. up.; Oslinca 1 m. up. + 1 ž.; Ovčjak 1 m. ali ž. up.; Papeži 1 m. ali ž. up.; Polom 1 m. ali ž. up.; Reichenau 1 m. ali ž. up.; Ribnica (deš.) 1 m.; Rob 1 m. up. Sodražica 3 m.; Stara cerkev 2 ž.; Stari kot 1 m. ali ž. up.; Stari log 1 ž.; Struge 1 m. up. + 1 ž.; Trava 1 ž.; Velike Lašče 2 m. + 1 ž.; Velike Poljane 1 m. ali ž. up.; Verdreng 1 m. ali ž. up. VI. Srez Kranj: Besnica 1 m. ali ž. up.; Dražgoše 1 m. up.; Javor 1 m. up.; Št. Lenart 1 m. ali ž. up.; Jezerko 1 m. up.; Podblica 1 m. up.; Podlónk 1 m. ali ž. up.; Poljane 1 m.; Predvor 1 m.; Selca 1 m.; Sora 1 m. up.; Sorica 1 m. up. + 1 ž.; Sovodnje 1 m. ali ž. up.; Škofja Loka (deš.) 1 m.; Trboje 1 m. ali ž. up.; Trzič 2 m.; Št. Urška gora 1 m. ali ž. up.; Velelesovo 1 m. up.; Zali log 1 m. ali ž. up.; Zeleniški 1 m. VII. Srez Krško: Boštanj ob Savi 1 m.; Bučka 1 m. up. + 1 ž.; Bušca vas 2 ž.; Cerklje ob Krki 2 m. + 2 ž.; Čadrece 1 m. ali ž. up.; Črneča vas 1 m. ali ž. up.; Dobovec 1 m. ali ž. up.; Št. Janž 2 m. + 1 ž.; Št. Jernej 2 m. + 2 ž.; Št. Jurij pod Kumom 1 m. up. + 1 ž.; Kal pri Št. Janžu 1 m. up. + 1 ž.; Kostonjeverca 2 m. + 1 ž.; Leskovec pri Krškem 1 m. up. + 1 ž.;

* **Kratice:** učitelj = m., učiteljica = ž., šolski upravitelj = m. upr., upravitelja = ž. upr., kjer je več enakih mest, je označeno to s številko spredaj.

Mokronog 2 m. + 1 ž.; Radeče pri Zidanem mostu 2 m. + 1 ž.; Raka 2 m. + 1 ž.; St. Rupert 2 m. + 1 ž.; Studeneč 1 m. upr. + 1 m. + 1 ž.; Škocijan 1 m. + 1 ž.; Šmarjeta 1 m. upr. + 1 m. + 1 ž.; Telče 1 m. upr. + 1 ž. (primerno za zakonski učiteljski par); Trebelno 1 m. + 1 ž.; Tržišče 2 m. + 2 ž.; Velika Dolina 2 ž.; Veliki Trn 1 m. upr. + 1 ž.; Zameško 1 m. upr. + 1 ž. (primerno za zakonski učiteljski par). VIII. Srez Laško: Jurkloster 1 m. upr.; Henina 1 m. ali 1 ž. upr.; St. Lenart nad Laškim 1 m. upr.; Trbovlje (dekl.) 1 ž.; Trbovlje (deš.) 1 m.; Trbovlje Vode (dekl.) 3 ž.; Trbovlje Vode (deš.) 3 m.; Hrastnik (dekl.) 1 ž.; Laško 1 m.; Sv. Jedit nad Laškim 1 ž.; Dol pri Hrastniku 1 m. IX. Srez Litija: Dole 1 m. upr. + 2 ž.; Kolovrat 1 m. ali 1 ž. upr.; Krka 1 m. + 1 ž.; Polšnik 1 m. ali 1 ž.; Prežganje 1 m. ali 1 ž. upr.; Primsko 1 m. ali 1 ž. upr.; Stična 1 m. upr.; Toplice pri Zagorju 4 m.; Vače 1 m. upr.; Veliki Gaber 1 m. ali 1 ž.; St. Vid pri Stični 1 m.; Zagorje ob Savi 3 m.; Znojle 1 m. ali 1 ž. upr. X. Srez Ljubljana-mesto: III. deška osnovna šola 1 m.; Barje 1 m. XI. Srez Ljubljana-okolica: Grosuplje 1 m.; Sostro 1 m.; Studeneč-je 1 m. + 1 ž.; Smartno pod Smarno goro 1 m.; St. Vid nad Ljubljano 1 ž.; Zapotok 1 m. ali 1 ž. upr. XII. Srez Logatec: Babno polje 1 m. upr. + 1 ž. (ugodno za zakonski učiteljski par); Begunje pri Cerknici 1 m. + 2 ž.; Bloke-Nova vas 2 ž.; Cerknica 1 m. upr. + 1 m.; Igavaš 1 m. upr.; Gornje Jezero 1 m. upr.; Rovte 1 m. + 1 ž.; Stari trg 1 m. + 1 ž.; Sv. Vid nad Cerknico 1 m. upr. + 2 ž.; Žirbrše 1 m. ali 1 ž. upr.; Ziri 2 m. XIII. Srez Novo mesto: Aidovec 1 m. upr. + 1 ž.; Ambrus 1 ž.; Bela cerkev 1 m. upr. + 1 ž.; Birčna vas 1 ž.; Brusnice 1 ž.; Čatež 1 ž.; Dobrič 1 m. upr. + 1 ž.; Dolž 1 m. upr.; Dvor 2 ž.; Gabrje 1 m. upr. + 1 ž.; Hinje 1 m. upr.; Dol, Karteljevo 1 m. upr. + 1 ž.; Mirna 1 ž.; Mirna peč 1 ž.; St. Peter 1 m. + 1 ž.; Podstenice 1 m. ali 1 ž. upr.; Poljane 1 m. ali 1 ž. upr.; Prečno 2 ž.; Sela pri Hinjah 1 m. ali 1 ž. upr.; Sela pri Semberku 1 m. upr. + 1 ž.; Stopiče 1 ž.; Šmihel pri Žužemberku 1 m. upr.; Dolnja Topla reber 1 m. ali 1 ž. upr.; Tončica 1 m. + 1 ž.; Trebnje 1 m.; Valta vas 2 ž.; Zagradec 1 ž.; Žužemberk 1 m. + 2 ž.; Žvirče 1 m. ali 1 ž. upr. XIV. Srez Radovljica: Begunje 1 ž.; Bled 2 m.; Bohinjska Bistrica 1 m.; Dovje 1 m.; Gornje 1 ž.; Jesenice (deš.) 1 m. + 1 ž.; Jesenice (dekl.) 1 ž.; Koprivnik 1 m. ali 1 ž. upr.; Koroška Bela 2 m. + 3 ž.; Sv. Križ nad Jesenicami 1 m. ali 1 ž. upr.; Leše 1 m. ali 1 ž. upr.; Nomeni 1 m. ali 1 ž. upr.; Bohinjska Srednja vas 1 m. upr. + 1 m. + 1 ž.; Javorniški Rovt 1 m. ali 1 ž. upr. — Prošnje, in sicer za vsako službo posebe, ki jim je priložiti službeno razpredelnico, zrelotnost in usposobljenost izpričevalo v izvirniku ali v sodno overovljenem prepisu, izpisek iz osebne popisnice (Uslužbenškega lista) v vseh dosedanjih bolezenskih in drugih dopustih, sestavljen po šolskem upravitelju in sreskem šolskem nadzorniku in zdravniško izpričevalo, če prosilec še ni stalno nameščen, je vložiti pri pristojnem šolskem upravitelstvu najkasneje do dne 30. novembra 1927. Šolski upravitelj jih mora v dveh dneh odposlati po običajni uradni poti pristojnemu sreskemu poglavarju, ki naj jih najkasneje do dne 10. decembra 1927 predloži sreskemu poglavarju (mestnemu šolskemu svetu), v čigar področje spadajo razpisane službe. Prošnje, opremljene s predpisano razpredelnico prosilcev, naj predložijo sreski poglavarji najkasneje do dne 31. decembra 1927 velikemu županu ljubljanske oblasti v Ljubljani. Prošnje, dospelo po tem terminu, se ne bodo upoštevale. Prošnje je treba opremiti s kolkom 5 Din, vsako prilogo razen službene razpredelnice pa s kolkom za 2 Din; kolek za rešitev se bo zahteval ob morebitnem imenovanju dotičnega prosilca.

Samoizobraževalna akcija Pov. UJU.

—oio Sklicateljem izobraževalnih krožkov. Nujno prosimo vse sklicatelje krožkov, da nam nemudoma sporoče število tovarišev in tovarišic svojih krožkov, da nam bo mogoče razposlati zadostno število brošuric v razdelitev.

—oio Samoizobraževalna akcija Pov. UJU. Ponovno moramo opozoriti vse društvene predsednike in odbore onih društev, ki nam še niso doposlali imen sklicateljev svojih krožkov. Prva brošurica je natiskana

ter ne bo naša krivda, ako bodo prejeli nekateri krožki razpravno snov in vsa potreba na navodila z veliko zamudo. Nobena organizacija ne prenese zanemarjanja svojega upravnega aparata brez škode za vse idejno delo, ki ga ima vršiti. Tovariši predsedniki in tajniki naj se vsak čas zavedajo tega važnega dejstva in prepričani smo, da se nam ne bo treba pritoževati več o neelastični in zato škodljivi upravi naše organizacije. Za pospeševanje se izgublja mnogo dragocene časa, ki se ne vrne nikdar več, ne glede na to, da bi se dale tako potrošene energije uporabiti drugod s pridom za vse organizacijsko delo. Oio.

nimanjem sledili. Obljubi nadaljevati pri prihodnjem zborovanju.

Pri slučajnostih apelira tov. predsednik na navzoče članstvo, da naj redno plačuje članarino. Vsak upravitelj naj pobere članarino od podrejenega mu učiteljskega v začetku meseca ter odpošlje društvemu blagajniku. Društvena članarina se po daljši debati določi na 160 Din/letno. Redni člani plačujejo: za »Tovarišac« 45 Din, za »Popotnika« 40 Din, za Jugoslov. Matico 12 Din, za Centralo v Beogradu 10 Din, v Ljubljani 5 Din, Osrednji zvezi 12 Din, za domače društvo 36 Din in 10 Din za Učiteljski naša račaj, opustijo se knjige Slov. Sol. Matic. Z učitelji poročene učiteljice plačujejo: za Centralo v Beogradu 10 Din, za Ured. Ljubljana 20 Din, za Jugoslov. Matico 12 Din, za O. Z. 12 Din, za domače društvo 36 Din. Skupaj 90 Din.

Delovni program tov. Humarja se sprejme kot maksimalni program za bodoče upravno leto. Istega se priloži zapisniku.

Po sklepu lista.

Anketa učiteljev kmetijsko-nadaljevalnih šol

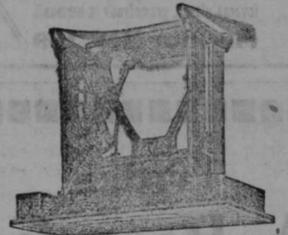
se vrši 19. novembra 1927 v Ljubljani na drž. moškem učiteljskem — peška soba — pritličje levo. Po odloku velikega župana — prosvetni oddelek v Ljubljani P. br. 9599 z dne 8. novembra 1927 so udeleženci sestanka na prošnjo poverjenstva UJU ta dan pouka prosti. Javite odsotnost!

Modroce, otomane, garniture, spalne divane, spalne fotelje in tapetniške izdelke nudi najceneje

Rudolf Radovan
tapetnik

Ljubljana, Krekov trg 7
(poleg Mestnega doma)

Gg. učiteljem nudim ugodne plačilne pogoje!

Najbolj priporočljivi so

PFÄFF ŠIVALNI STROJI

posebno za šolsko uporabo vsled lahkega teka. Pouk v vezenju in krpanju perila brezplačen.

Ugodne cene. Plačljivo tudi na obroke. Šolska vodstva dobe popust.

IGN. VOK

LJUBLJANA, Tavčarjeva ulica št. 7.
NOVO MESTO, Glavni trg.

Elektro-tvrdba

A. VERBAJS

Telefon 2867. Ček račun 11 355.
Ljubljana, Gosposvetska c. 13

Zalga vsega v elektrotehnično stroko spadajočega materiala kakor tudi likal, svetilnih teles, žarnic itd.

Radio sestavni deli. Elektrozon aparati. Priznana najnižje cene, prvovrstno blago.

Za Miklavža

si dovoljuje cenjeno občinstvo vljudno opozoriti na

veliko zalogo

galanterijskega blaga, igrač, otročjih vozičkov, ročnih torbic, listnic, aktovk, telovadnih, snežnih in domačih čevljev, galoš, pletenin, perila, robcev, kravat, rokavic, nogavic, predmetov za krojače in šivilje, toaletnih potrebščin, mila, pudra itd.

F. M. SCHMIDT

Pred Škofijo 2 LJUBLJANA Lingarjeva 4

Naša stanovska organizacija.

POEDINCI ALI ORGANIZACIJA? (Odgovor.)

Nisem bil navzoč, ko je Celjsko učiteljsko društvo razpravljalo o načinu, kako je na skupščini v Kranju prodrl predlog o obveznem plačevanju prispevkov za učiteljski pevski zbor v Ljubljani. Vendar sem razumel sklep društva tem lažje, ker sem bil sam delegat na letošnji skupščini in tudi tam nisem odobraval tona, s katerim se je predlog zagovarjal. Zapuščal sem skupščino s prepričanjem, da bi svobodno odločujoča dnuštva oziroma delegati tega sklepa ne bili sprejeli v tej obliki in se je baš zato nekaterim tovarišem pevcem zdelo potrebno nastopati zanj na sicer neobičajen način.

Članek v »Učiteljskem Tovarišu« od 4. t. m. ugotavlja, da je bil nastop zaradi pevskega zbora pri delegacijskem zborovanju najmučnejši dogodek. Te mučnosti pa ni zakrivil »beraški dinar« in tudi ne oni delegati, ki so se tu le branili proti fanatičnim izpadom s »kulturno sramoto« in proti grožnjam, da »se protiglasujoči imenoma postavijo na sramotni oder«. Iz pripadniki nosijo vso odgovornost za mučnost incidenta, oni so povzročili odobr. v našem društvu in njegov zadnji protestni sklep.

Na skupščini je osek v svoji stvarni uvidevnosti predlagal neobveznost prispevkov. Ker smo celjski delegati zagovarjali prvotni predlog, so veljali izpadi torej tudi odseku in predsedstvu ki ga je dalo na glasovanje. Delegati pa so bili postavljeni pred glasovanje v denarni zadevi, ki se ni dala društvom v obravnavo, čeprav je bilo časa leto dni.

Naši delegati so že lani imeli nalogo, da preprečijo vsako povišanje članarine, tembolj letos, ko bi vsled znižanja naših prejemkov bilo treba misliti na znižanje organizacijskih prispevkov. Kljub temu je naše društvo iz lastne volje letos pristopilo k O. Z. državnih nameščencev in k Pedagoški centrali v Mariboru, kar vse je bilo združeno s povišanjem članarine. To povišanje pa se ne more gnati v absurd in je treba upoštevati prilike, ki niso odvisne od nas, pač pa mi od njih.

Naše društvo je pozitivno sodelovalo pri ustvaritvi demokratične, čiste stanovske in borbene organizacije in v tem delu ne bo prenehalo niti v bodoče. Zato je odločno in odkrito nastopilo v slučaju ko se je skušalo s terorjem ustvarjati večino v točki, v kateri bi bilo umestnejše odločevanje vsega onega članstva, ki ga tangira denarna stran zadeve. Koliko še manj važnih zadev se prepušča društvom v obravnavo!

Ne vidimo nasprotja med besedami predsednikovimi in društvenim sklepom. Ker stanovska organizacija ni pevski zbor in pevski zbor ni stanovska organizacija, si ti dve točki nista v konfliktu.

Čutimo, da je naš pravni in gmotni položaj čimdalje manj zadovoljiv. Pri izdajanju raznih uredb, pri sestavljanju učnih načrtov, pri premeštvah brez disciplinske preiskave, pri določevanju službenih prejemkov in drugod, je organizacija vselej postavljena pred gotova dejstva. Čujejo se tuintam celo kritike, da vodstvo organizacije ni dovolj borbeno. Na zadnji skupščini sem čmel neprijeten vtis da v zadevah našega položaja nismo govorili z dovolj razločnim povdardkom. Borbenost je zavladala le okrog pevskega zbora, ki ima poleg kulturnega tudi reprezentativen pomen. Članstvu našega društva ni več do reprezentiranja, ono ne veruje več frazam o protikulturnosti in se z njimi ne da več plašiti, ker jim je deraslo. Članstvo hoče samo borbeno stanovsko organizacijo; zaveda se, da tudi ono kulturno dela in to z velikimi žrtvami duševnih in materialnih energij.

Članstvo našega društva ne ve, čemu ni bil stavljen pred delegacijo tudi predlog nekaterih društev o stanovsko obrambnem fondu. Delegacija naj bi bila svobodno razpravljala o obeh predlogih ter nujnejšemu priznala prednost.

Brezobzirno hočemo nastopati proti metodam, ki bi jim v prerajeni organizaciji ne smelo biti več mesta.

Ako bi bila delegacija svobodno sprejela sklep o obvezni članarini za pevski zbor, bi gotovo tudi naše društvo ta sklep smatralo za obvezen. Tako pa smatramo, da so izpadniki žalili dostojanstvo skupščine in so tako sami kršili red v organizaciji. Ne moremo uvideti, da bi mi bili toliko ali celo kaj več kršili s tem, da smo razločno izgovorili svoj protest. Sigurni smo, da z njim svoj namen dosežemo in slične incidente za vselej onemogućimo.

Formalistom pa mirno prepuščamo, da v tej odkritosrčni gesti najdejo še vse kaj več. F. R.

Opomba uredništva: Prinašamo članek neokrnjen, ker hočemo, da se domala razčisti mišljenje z obeh strani. Za bistro za-

deve pa smatramo še vedno vprašanje: Ali se morajo sklepi delegacije izvajati, ali jih lahko vsakdo po svoji volji krši? Kako je prišlo do sklepa, je sekundarnega pomena in je vprašanje zase. Prepričani smo, da bo širji svet v Celju moral zavzeti stališče v tem pogledu.

Vabilo

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREDA LJUTOMER-GORNJA RADGONA vabi svoje članstvo na zborovanje, ki se bo vršilo dne 10. decembra 1927 ob 10. uri v Gornji Radgoni. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Samoizobražba. 3. Šolska reforma. 4. Izvenšolsko delo. 5. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi — odbor.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SLOVENJGRADEC zboruje glasom sejnega sklepa v soboto, dne 3. decembra 1927 ob 11. uri v Slovenjgradu. Poleg običajnih točk je v smislu odborovega sklepa na dnevnem redu: 1. Volitev novega odbora. 2. Poročilo tov. Kavčiča o uspehih delovne šole tov. Vranca. 3. Smernice za izvenšolsko delo učiteljskega po referatni na izobraževalnem tečaju poverjenstva UJU v Ljubljani; poročevalec tov. Križman. 4. Razgovor o podrobnem delu ustanovljenih krožkov. Posebna vabila se ne bodo pošiljala. Udeležba je obvezna. Na polnoštevilno snidenje vabi — odbor.

— BELOKRANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto, dne 26. novembra 1927 ob 8. uri v Črnomlju. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Društveni proračun. 3. Poročila posameznih krožkov. 4. Reforma šole: Praktični nastop v 1. razredu: »Obravnava črke z ozirom na samodelavnost učenčev«. 5. Izvenšolsko delo, poročila tov. Ljubič. 6. Slučajnosti.

Poročila:

+ ZBOROVANJE UČITELJSKEGA DRUŠTVA ZA KOZJANSKI OKRAJ se je vršilo dne 24. septembra 1927 na Bučah.

Situacijsko poročilo. Prečitajo se sledeči dopisi: Poverjenstvo UJU v Ljubljani pošilja prepis zapisnika o izvršeni reviziji UJU za poslovno dobo 1926/27, ter prepis predloga širjega sošveta v zadevi bivšega blagajnika. Dopis se vzame z zadovoljstvom na iznanje.

Z ozirom na dopis Pov. UJU v Ljubljani ki vabi k pristopu k Učiteljski tiskarni z deleži, pristopita kot zadržanika dva člana: Čok Albert in Slavec Ivan.

Tov. Humar poroča o pokrajinski skupščini v Kranju. Sledi poročilo tov. Hernausa o državnih skupščini v Skoplju. Tov. predsednik se zahvali obema poročevalcema.

Tov. Humar poroča o učiteljskem samoizobraževalnem tečaju. Za njegovo zanimivo poročilo, ki je bilo h koncu satiričnega značaja, se mu tov. predsednik zahvali.

Predavanje. Razvije se debata o praktičnem nastopu tov. Humarja »Fononimika v elementarnem razredu«. Tov. Humar je namreč fononimično obravnaval črko »k« v elementarnem razredu. Zborovalci so z za-

OSVALD DOBEIC

Ljubljana

Pred Škofijo št. 15

priporoča

svojo bogato zalogo

raznega galanterijskega, drobnega in modnega blaga na drobno in debelo.

NOGAVICE v veliki izberi.

Postrežba točna. Cene nizke.

Priporočamo tvrdke, ki inserirajo v našem listu.

Priporoča se
slavnemu občinstvu

salon za dame
in gospode.

STANKO KELŠIN
friseur
Ljubljana, Kopitarjeva 1.

Violine od 95 Din,
gramofoni od 345 Din
ročne harmonike od
85 Din, mandoline od
130 Din, citre od 192
Din, gitare od 207 Din
lesena in pločevina-
sta pihala, tamburice
i. t. d. v prvovrstni
kvaliteti, po izredno
nizkih cenah, direktno iztovarniškega skladišča.

8 dni na ogled.
Instrument, ki vam ne bi ugajal, vzamemo nazaj.
Veliki ilustrovani cenik zastoj.

Zahtevajte ga od tvrdke:
Skladišče

MEINEL & HEROLD
tovarna glasbil, gramofonov in harmonik
Maribor št. 109

Modni salon
za damske klobuke

Ivanke Stegnar

v Ljubljani, Rimska cesta št. 10
se je preselil
v Stritarjevo ulico št. 9
ter se priporoča cenj. damam.

Anton Škof

Ljubljana
Pred Škofijo št. 16
priporoča svojo

bogato zalogo

igrač za Miklavža
in okraskov za bo-
žična drevesa ter
drugo galanterijo.

V trgovini

„pri Zvonu“

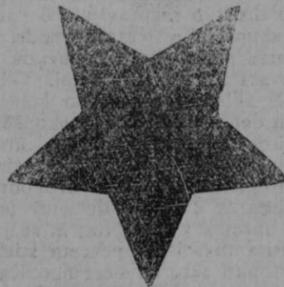
Ljubljana, poleg škofove palače
dobite
prvovrstno manufakturno
blago po najnižjih cenah.

Priporoča se
manufakturna trgovina

R. Miklauc

„pri Škofu“
Ljubljana

Najboljše angleško in češko blago
iz čiste volne za moške suknje, dam-
ske plašče in obleke, priznано dobre
pirotske preproge domače ročne in-
dustrije, vse vrste drugih preprog,
stalno perilno blago priporoča v
nakup po zelo ugodnih cenah

Manufakturna trgovina
J. Kostevc
Ljubljana, Sv. Petra 4

Najlepši dobitok za šolarsko tombolo „Podmladka rdečega križa“

so posamezne številke **„Zvončka“**, ki jih ima uprava UJU
na razpolago po znatno znižanih cenah. Cena posameznim številkam je
samo 1 Din (brez poštnine).

Tovariši(ce), poslužite se ugodne prilike, dokler je čas! Naj ne bo nobene
tombole na šoli brez ZVONČKA!

Tvrdba
A. Persche

Ljubljana
Pred Škofijo št. 21

priporoča

vedno najnovije
v modnem blagu,
dalje rokavice, no-
gavice in pletenine,
kravate, moške
srajce in trikotažo.

Dobro blago!

Nizke cene!

Tovariši!

Tovarišice!

Tovariši!

Že stanovska zavednost veleva, da podpiramo pri nabavah svojih po-
trebščin v prvi vrsti svoje lastne ustanove. Veliko bolj pa smo v svojem
interesu dolžni to storiti tedaj, ako nam nudijo te ustanove večje ugodnosti
in večje koristi kot tuje. Ena izmed takih ustanov je naša

Nabavljalna zadruga drž. nameštencev v Ljubljani

Telefon št. 2421. **Vodnikov trg 5.** Čekovni rač. 12416.

Ona nam nudi banaško moko, sladkor, kavo, olje, mast, sploh vse **spe-
cerijsko in kolonijalno blago najfinejše vrste po najnižjih
cenah, ki so mogoče.** Velika izbira **dežnišev, predpražnikov** in
najfinejših in najtrpežnejših **čevljev lastnega izdelka.** V zalogi najfi-
nejši šifon, platno in srajce za gospode po najnižjih cenah.

Dostavlja se blago na dom in dovoljujejo se olajšave pri plačilu.

Zadovoljiti svoje člane je te zadruga najvišji cilj!

Da je blizu tega cilja, dokazujejo stalni in
dnevno novo pristopajoči člani-odjemalci.

Tovariši! Tovarišice! Pristopite k tej zadrugi in kupujte v njej!

Nove šolske tiskovine

Uradno potrjene nove tiskovine za obravnavanje šolarskih
izostankov (neopravičenih zamud) na podlagi uredbe o
k. ajev. šol. odborih je založila Učiteljska tiskarna in sicer:

1. Poziv šol. upraviteljstva.
2. Poročilo šol. upraviteljstva o neopravi-
čenih zamudah (z vložno polo).
3. Opomin krajevnega šol. odbora.
4. Vabilo krajevnega šol. odbora.
5. Svarilo krajevnega šol. odbora.
6. Kazenski odlok krajevnega šol. odbora.

Naročila sprejema

Učiteljska tiskarna in knjigarna v Ljubljani
Frančiškanska ulica 6.